

ÜNNEPLÉS ÉS TISZTÁZÁS

Különös érzés olyan fiatallal társalogni, találkozni felnőtt eredményeivel, örömeivel, ugyanakkor kétségeivel és vívódásaival is, akinek huszonöt évvel ezelőtti születésénél bábáskodtunk, támogattuk első lépéseit, örvendtünk életképessége minden megnyilatkozásának.

Ilyen érzés fogott el — minden bizonnyal nemcsak engem —, amikor alkalmam nyílt hallani és olvasni pártunk főtitkárának, Nicolae Ceaușescu elvtársnak a mezőgazdasági vezetőkáderek országos konferenciáján elhangzott jelentésében, hogy 33 állami mezőgazdasági vállalat és 92 mezőgazdasági termelészövetkezet búzából negyven mázst meghaladó átlagtermést ért el, 182 szövetkezet elérte az ötvenmázsás hektárátlagot kukoricából, 34 szövetkezet ugyanakkor több száz hektáros területen 300 mázsnál nagyobb burgonyatermést ért el.

Mi ez, ha nem világszínvonal? Igaz ugyan, hogy egyelőre kevés egységben érték el, mégis . . .

Az viszont már nem kevés egységre, hanem az egész országra vonatkozik, hogy szemesgabona-termésünket az utolsó, háború előtti esztendőhöz, 1938-hoz viszonyítva megkétszereztük, hogy sertésállományunk közel négyszeresére emelkedett az elmúlt 25 esztendő során, vagy hogy cukorrépa- és napraforgótermésünk emelkedése a tízszeresét meghaladta. Joggal mondotta pártunk főtitkára: „Amint ezekből az adatokból kitűnik, mind a növényi, mind az állati szektorban jelentős növekedés jött létre ezekben az években, ami a legkonkrétabban szemlélteti a szocialista mezőgazdaság nagy előnyeit . . . Ezek a sikerek a mezőgazdaság műszaki-anyagi alapjának szocialista megszervezésére és fejlesztésére irányuló pártpolitika eredményei, valamint a parasztság, az összes falusi dolgozók eltökélt munkájának eredményei. Ezen az alapon évről évre növekedett a parasztság jövedelme, javult a lakosság mezőgazdasági élelmiszertermékekkel való ellátása, s mind nagyobb mértékben nyertek kielégítést a nemzetgazdaság általános szükségletei.“

Idézhetnénk még számokat, adatokat, de egyik sem fejezheti ki teljesen azt az átfogó gazdasági, társadalmi fölemelkedést, amely falvainkat, az egész parasztság életét jellemzi, s főként nem ragadhatók meg számokban azok a tudati, életformabeli változások, amelyek a kizsákmányolástól megszabadult falusit, a szocialista korszak gazdaemberét jellemzik.

Mint olyan embernek, aki évtizedek óta dolgozom a mezőgazdaságban, engedtessek meg, hogy kifejtsek néhány gondolatot a nagy, országos tanácskozáson fölvetett kérdésekkel kapcsolatban.

Kora ifjúságom óta híve vagyok a szövetkezeti gazdálkodásnak, mely meggyőződésem szerint még igen hosszú ideig mezőgazdasági termelésünk legfőbb formája lesz, mind hazánkban, mind a többi szocialista országban, sőt — ahogy erre Ceaușescu elvtárs rámutatott — igen sok fejlett kapitalista országban is. Nem véletlen, hogy a legtöbb fejlődő ország a szövetkezeti útban látja mezőgazdasága korszerűsítésének járható útját.

Szövetkezeti mezőgazdaságunknak sok nehézséggel kellett, sőt még kell a jövőben is megküzdenie. Eltekintve a műszaki és gazdasági fejlődés objektív nehézségeitől, igen sok a szubjektív jellegű visszahúzó erő is. Támadták a szövetkezeteket jobbról is, balról is. Egyrészt a minden újtól tartó, óvatoskodó erők fékeztek belülről és sokszor kívülről a szövetkezeti fejlődést, másrészt azok, akik a szövetkezeti formát már túlhaladottnak vélik, és a szövetkezeti összefogás magasabb formáit, melyek a fejlődés természetes velejárói, összetévesztették a szövetkezeti gondolat és forma elavultságával.

Az ősszel történt, hogy egy tanulmányi kirándulás résztvevői előtt egy Kolozs megyei mtsz farmvezető mérnöke arról elmélkedett, hogy már a kommunizmus felé tartó úton megszűnik a szövetkezet mint tulajdonforma. Eme átmenetet (igen tévesen) a szövetkezetközi társulásokkal illusztrálta. Mondanom sem kell, vannak még, akik félreértették a szövetkezetközi társulás, valamint a mezőgazdaság állami és szövetkezeti ágai együttműködésének lényegét.

A nemrég megtartott konferencia — igen helyesen — tisztázta az állami és a szövetkezeti szektor egymáshoz való viszonyát. Ennek lényege a minél szorosabb együttműködés, miközben a szövetkezetek megtartják teljes függetlenségüket.

Érdeemes fölfigyelnünk arra is, hogy a szövetkezetközi tanácsok — melyek a szövetkezeti demokrácia magasabb fokú szervei — hatásköre megnövekszik, elsősorban abból a célból, hogy minél teljesebb mértékben hasznosíthassák a helyi lehetőségeket, a termelőerőket. Lehetőség van arra is, hogy a szövetkezetközi tanácson belül újra felosszák a terveket, s minden egyes szövetkezetben növelhessék a termelés hatékonyságát.

A konferencia elemezte a szövetkezetközi termelési társulások eddigi eredményeit és hiányosságait is. A szövetkezetközi társulások alapjában véve jó eredményeket értek el. További erősítésük, fejlesztésük kívánatos és szükséges. Ugyanakkor azonban a konferencia megállapította, hogy szervezésüknél károsan mutatkozott meg a földművelésügyi minisztérium s az egyes megyei szervek felfogásában megmutatózó gigantizmus; egyes szövetkezetközi vállalatokat túlméreteztek, működésük nehézkessé vált, ami fékezte a társult szövetkezetek aktív részvételét vezetésükben. A szövetkezetközi társulások keretén belül az egyes mtsz-ek nem adnak át területet, hanem saját tervükön belül biztosítják hozzájárulásukat a közös akciókhoz. Következésképp a szövetkezetközi társulások nemcsak megőrzik, de erősítik is a szövetkezeti tulajdont. Vezetésükben is a szövetkezeti demokrácia további elmélyülését irányozza elő az új szervezeti szabályzat, amely szerint az érdekelt szövetkezetek teljes vezetőtanácsa alkotja majd e társulások közgyűlését. A konferencián elfogadott szervezeti szabályzat tisztázza a szövetkezeti tulajdon jogi helyzetét, valamint fejlődési tendenciáit, aminek nyomán a jövőben remélhetőleg kiküszöbölődnek az olyan természetű konfúziók, melyek összekeverik a szövetkezeti és állami tulajdont. Fontos ez a tisztázás a szocialista mezőgazdaság szervezésének olyan kényesebb pontjait illetően, mint amilyen a mezőgépellomásoknak az egyes mtsz-ekben levő osztályai és gépkarbantartási feladatainak a helyzete. Világossá vált: a jövőben a gépészeti osztályok műhelyei kötelesek gondoskodni mind a szövetkezeti géppálmány karbantartásáról, mind a szövetkezeti tagok háztáji szerszám- és géppálmá-

nya javításáról. Sőt, a szövetkezeten kívüli lakosság magántulajdonában levő mezőgazdasági felszerelést is jó karban kell tartaniuk.

A szocialista mezőgazdaságon belüli együttműködés új formái az állami mezőgazdasági vállalatok és egyes mtsz-ek közös vállalatai, melyeket némely igényesebb termelési ágban az új technológia alkalmazása, bevezetése és későbbi általánosítása végett létesítenek. Az ámv-k és mtsz-ek közös vállalatainak feladata, hogy mindegyik fél a maga sajátosságaival járuljon hozzá a termelés korszerűsítéséhez és fejlesztéséhez, ami azonban fontos és elvi szempontból jellegzetes kell hogy legyen, az a társult felek egyenlősége, következőképp a szövetkezeti demokrácia és tulajdonforma teljes tiszteletben tartása.

Az értekezlet mindezekon kívül tisztázott és elvileg, jogilag rendezett néhány, a gyakorlatban alkalmazott, ugyanakkor mind ez ideig függőben lévő kérdést. Így például a szövetkezetekben 1957 óta dolgoznak állami fizetésű szakemberek (mérnökök, állatorvosok), akik feladatként kapták ugyan az illető szövetkezet támogatását, de nem voltak tagjai. 1970-ben rendezték először a szövetkezetekben dolgozó szakemberek jog- és hatáskörét; rendezi a helyzetet az a határozat, mely szerint a szövetkezetekben dolgozó szakemberek a jövőben felvételüket kérhetik, és szabályszerű tagok lesznek. Megszűnik tehát az a jogi ellentmondás, hogy valaki mint főmérnök egyben megválasztott alelnök is legyen anélkül, hogy tagja volna a szövetkezetnek.

Ismeretes, hogy Románia — mint a legtöbb európai állam — földszegény. Kevés nálunk az egy főre jutó termőföld, és a jövőben ez az arány mindinkább csökken. A lakosság száma a természetes szaporulat következtében egyre nő, ugyanakkor a városok, ipari létesítmények növekedésével, az utak fejlesztésével elkerülhetetlenül csökkentjük a termőföldet. Ezért évekenkel ezelőtt törvényt hoztak a termőföld védelmére.

Részt vettem olyan közgyűléseken, ahol és amikor különböző ügyeskedésekkel szavaztatták meg vagy, akarták megszavaztatni a szövetkezetekkel, hogy mondjanak le a termőföldjükről, s tanúja voltam olyan esetnek is, amikor a tiltakozó agronómust rendreutasították. Most olyan elvi határozat született, hogy a termőföldet igénylőnek más, új területet kell telkesítési, talajjavító eljárásokkal termőfölddé átalakítania, hogy ily módon legalább mennyiségileg megőrizze a termőföldet. Meg kell jegyeznünk, hogy a környezetvédelmi akciók keretén belül más, földszegény országokban is foganatosítanak hasonló intézkedéseket.

Az elmúlt huszonöt év alatt felnőttek a mezőgazdasági termelőszövetkezetek. Ezzel a növekvéssel párhuzamosan újabb és újabb szervezési-gazdasági problémák kerülnek előtérbe. E felnőttséget bizonyítja az is, hogy az 1974-es esztendőben gazdasági számításaikban általánosítják az önköltség alakulásának szemmel tartását, ami növeli az egyes szövetkezeti gazdaságok vezetőinek felelősségét, egyben állandó figyelmeztető a hiányosságok kiküszöbölésére, a gazdálkodás színvonalának fokozására. Ezen az úton érhetjük el azt, amire Ceaușescu elvtárs szólít bennünket beszéde befejező részében: „Tegyük meg mindent annak érdekében, hogy a mezőgazdaság egyre nagyobb mértékben járuljon hozzá szocialista vagyunk gyarapításához, az egész nemzet felvirágzásához és jólétéhez, Romániának a világ fejlett államai sorába, a haladás és civilizáció újabb csúcsaira való felemelkedéséhez.“